

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/144/2017
Identifikačné číslo spisu: 2112201921
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2112201921.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. K. Z., bývajúceho v C., zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Gröslingova 4, proti žalovanému 1/ P. N. S. bývajúcemu v R., zastúpenému advokátom JUDr. Tomášom Baničom, so sídlom v Bratislave, Špitálska 10, 2/ A. K. N. so sídlom v S. - správcovi úpadcu P. Z. U., bývajúceho v R., o zaplatenie 100 000 € s príslušenstvom alebo o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 26C/6/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 3. decembra 2014 sp.zn. 11Co/267/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 1/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Žalovanému 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. marca 2014, č.k. 26C/6/2012-248 žalobu o zaplatenie 100 000 € s príslušenstvom, ako aj žalobu o určenie neúčinnosti právneho úkonu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že o nich bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil použitím ustanovenia § 135 ods. 1 a 2 a § 315 ods. 1 a 2 O.s.p., § 3 ods. 1, § 37 ods. 2, § 39, § 42a ods. 1,2 a 5, § 42b ods. 2 a 4, § 420 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 546, § 548 ods. 1, § 550, § 559 ods. 2 a § 657 Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nárok žalobcu v rámci primárneho petitu nie je dôvodný, nakoľko žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že žalovaný 1/ sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. V konaní nebolo sporné, že pôžička poskytnutá žalobcom žalovanému 2/ bola do výšky 100 000 € zabezpečená ručením žalovaného 1/. Žalovaný 1/ ako ručiteľ na výzvu žalobcu zaplatil žalobcovi dlh vo výške 100 000 €, čím mu vznikla pohľadávka voči žalovanému 2/ (dlžníkovi) na náhradu toho, čo za neho plnil žalobcovi (veriteľovi). Žalovaný 2/ následne zaplatil žalovanému 1/ sumu 100 000 € a žalovaný 1/ prijal toto peňažné plnenie na základe regresného nároku, ktorý voči žalovanému 2/ mal, preto na strane žalovaného 1/ nemohlo dôjsť k vzniku

bezdôvodného obohatenia, nakoľko mu bolo zo strany žalovaného 2/ vrátené len to, čo plnil za žalovaného 2/, a tobez právneho dôvodu. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný 2/ uspokojil nespltnú pohľadávku žalovaného 1/, a tým ju uprednostnil pred inými splatnými pohľadávkami, ktoré mal voči žalobcovi, považoval za irelevantné, nakoľko žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktorý právny predpis možno aplikovať na daný občianskoprávny vzťah účastníkov konania, neukladá dlžníkovi povinnosť uspokojovať jeho peňažné záväzky voči jeho veriteľom podľa poradia ich splatnosti. Zmluva o pôžičke zo 16. februára 2009 bola uzatvorená medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným 2/ ako dlžníkom podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uviedol, že na rozdiel od obchodných záväzkových vzťahov alebo pracovných vzťahov, u ktorých je splnenie viacerých dlhov upravené výslovne v Obchodnom zákonníku (§ 254) a v Zákonníku práce (§ 34), Občiansky zákonník, ktorý upravuje občianskoprávne vzťahy, vôbec neupravuje zánik záväzkov viacerých dlhov, a preto je vyrovnaný ten dlh, u ktorého dlžník prejaví úmysel ho splniť. Žalobca ďalej odôvodňoval neplatnosť právneho úkonu na základe údajného protiprávneho konania žalovaného 2/ podľa § 239 ods. 3 písm. a/ a § 240 ods. 2 Trestného zákona. Súd mal za to, že v tomto súdnom konaní ani nemôže byť posudzovaná trestná zodpovednosť žalovaného 2/, resp. nemôže byť vyslovený záver o protiprávnosti konania žalovaného 2/ z dôvodu, že jeho konanie má znaky trestného činu. Tieto skutočnosti môžu byť predmetom výlučne trestného konania. V zmysle § 135 ods. 1 O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitných predpisov a kto ich spáchal. Proti žalovaným 1/ a 2/ však žiadne trestné stíhanie (v súvislosti so žalobcom napádanými úkonmi žalovaných 1/, 2/) vedené nebolo, ani zo strany žalobcu v tejto súvislosti nebol podaný podnet na začatie trestného stíhania. V rámci civilného konania nemôže súd riešiť ako predbežnú otázku, či došlo k spáchaniu trestného činu a kto ho spáchal. Súd mal tiež za to, že nemožno hovoriť ani o bezdôvodnom obohatení získanom z nestatočných zdrojov. Občiansky zákonník bližšie nekonkretizuje, čo sa pokladá za nestatočný zdroj nadobúdania majetku, ale výklad tohto abstraktného a pružného pojmu ponecháva aplikačnej praxi. Súdna prax ustálila, že za nestatočný zdroj možno považovať taký zdroj, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo v dôsledku trestnej činnosti a pod. Pri hodnotení nestatočnosti zdroja sa uplatňuje domnienka statočnosti majetkového zdroja, a preto nestatočnosť zdroja musí preukazovať ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia, t.j. žalobca. Žalobca súdu nepredložil žiadny dôkaz, resp. právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že žalovaní 1/, 2/ boli uznaní z trestného činu, ktorý by preukazoval, že k bezdôvodnému obohateniu došlo v dôsledku ich trestnej činnosti. Konanie žalovaných 1/ a 2/ nepovažoval súd za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný 1/ ako ručiteľ zaplatil žalobcovi časť dlhu žalovaného 2/ a následne mu žalovaný 2/ predmetnú sumu vrátil v rámci regresu. Žalobcovi bola uhradená väčšia časť pohľadávky (100 000 € zo sumy 150 000 €), ktorú mal voči žalovanému 2/ na základe zmluvy o pôžičke zo 16. februára 2009. Ako tvrdil aj sám žalobca dňa 19. januára 2010 mu žalovaný 2/ uhradil sumu 35 000 €, následne 21. januára 2010 sumu 15 000 €, 12. marca 2010 sumu 20 000 €, čím čiastočne plnil aj iné pohľadávky žalobcu. Žalovaný 2/ teda vyvíjal snahu plniť svoje záväzky, ako voči žalobcovi, tak i voči žalovanému 1/. V zmysle uvedeného nemožno hovoriť ani o bezdôvodnom obohatení získanom z neplatného právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Právny úkon je podľa žalobcu neplatný aj v zmysle § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre počiatočnú právnu nemožnosť, a to právnu prekážku v zmysle § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri splnení ručiteľského záväzku, nakoľko žalobca písomne nevyzval žalovaného 2/ na splnenie dlhu a žalovaný 1/ i napriek tomu plnil dlh žalobcovi. Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalovaný 1/ v Notárskej zápisnici zo 16. februára 2009 č. N 40/2009, Nz 4633/2009 ako ručiteľ vyhlásil, že sa zaväzuje splatiť záväzok povinnej osoby - žalovaného 2/ navyše do výšky 100 000 €, ktorý vznikol titulom uzatvorenia zmluvy o pôžičke zo 16. februára 2009 a tým sa stal povinnou osobou popri dlžníkovi - žalovanému 2/ s tým, že konečná splatnosť záväzku bola stanovená do 31. augusta 2009. Sám žalobca v konaní uviedol, že opakovane od októbra 2009 ústne žiadal žalovaného 2/ o splatenie dlhov, teda aj o splatenie pôžičky zo 16. februára 2009, ktorý si svoju povinnosť vyplývajúcu mu z predmetnej zmluvy vrátiť žalobcovi poskytnuté plnenie riadne a včas nesplnil (čo nebolo v konaní sporné), splnil túto povinnosť žalovaný 1/, ktorý bol povinný plniť popri žalovanom 2/, keď navyše sám žalobca vyzval žalovaného 1/ ako ručiteľa na plnenie a prijal plnenie ručiteľa na svoj účet, čím zanikla povinnosť žalovaného 1/ ako ručiteľa splnením dlhu. V tomto prípade nemožno hovoriť o neplatnosti právnych úkonov v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a teda ani o právnej nemožnosti, resp.

nedovolenosti. Sekundárnym petitom sa žalobca (po pripustení zmeny žaloby) domáhal vyslovenia voči žalobcovi neúčinnosti právneho úkonu žalovaného 2/ adresovanému žalovanému 1/, ktorým žalovaný 2/ na konci januára 2010 a na začiatku februára 2010 poskytol sumu 100 000 € v hotovosti žalovanému 1/ s úmyslom zaplatiť mu svoj nespliatny peňažný záväzok z titulu, že žalovaný 1/ mal voči nemu (žalovanému 2/) nárok na náhradu sumy 100 000 €, ktoré žalovaný 1/ ako ručiteľ pri záväzku žalovaného 2/ voči žalobcovi z titulu zmluvy o pôžičke zo 16. februára 2009 v spojení s Notárskou zápisnicou N 40/2009, spísanou notárkou A., zaplatil žalobcovi namiesto žalovaného 2/. Súd dospel k záveru, že zaplatením sumy 100 000 € žalovaným 2/ žalovanému 1/ na základe regresného nároku žalovaného 1/ nedošlo k ukráteniu žalobcových pohľadávok voči žalovanému 2/, nakoľko v tomto prípade plnil žalovaný 2/ dlh, ktorý mal voči žalovanému 1/. Právny úkon dlžníka, ktorý smeruje k uspokojeniu iného jeho dlhu voči inej osobe ako osobe (žalujúceho) veriteľa, nie je v žiadnom prípade odporovateľným právnym úkonom. Nešlo ani o plnenie bez primeraného protiplnenia v zmysle § 42a ods. 5 Občianskeho zákonníka, nakoľko „protiplnením“ bola úhrada záväzku žalovaným 1/ namiesto žalovaného 2/. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný 2/ uspokojil nespliatnu pohľadávku žalovaného 1/ a tým ju uprednostnil pred inými spliatnymi pohľadávkami, ktoré mal voči žalobcovi, považoval súd za irelevantné, nakoľko žiadne ustanovenie právneho predpisu, ktoré možno aplikovať na daný vzťah účastníkov konania, neukladá dlžníkovi povinnosť uspokojovať jeho peňažné záväzky voči jeho viacerým veriteľom podľa poradia ich spliatnosti. Mal tiež za to, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že tento úmysel bol druhej strane (žalovanému 1/) známy. Uloženia povinnosti žalovanému 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 100 000 € sa žalobca domáhal aj titulom náhrady škody, ktorá mala spočívať v tom, že neobdržal od žalovaného 2/ plnenie na uspokojenie jeho pohľadávky, t.j. nedošlo k dôvodne očakávanému prírastku na majetku žalobcu - poškodeného veriteľa, ktorého by bolo možné dosiahnuť, keby žalovaný 2/ - dlžník uspokojil pohľadávky všetkých svojich veriteľov podľa zásady priority podľa spliatnosti a podľa § 559 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa zásady proporcionality a podľa zákona o konkurze a vyrovnaní a neodčerpá majetok na uspokojenie len žalovaného 1/. Žalobca ďalej v konaní odôvodňoval zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom titulom náhrady škody ako majetkového prospechu získaného z trestnej činnosti ku škode žalobcu, ktorá mala byť spôsobená spoločným konaním žalovaných 1/ a 2/ v rozpore so zákonom, pričom podľa jeho tvrdenia malo ísť o trestný čin poškodzovania veriteľa alebo trestný čin zvýhodňovania veriteľa, ktoré konanie žalovaných malo za následok čiastočné zmarenie uspokojenia vykonateľných pohľadávok žalobcu voči žalovanému 2/ vo výške 100 000 €. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal porušenie povinnosti na strane žalovaných, existenciu škody, ani príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti na strane žalovaných a vznikom škody. Vzhľadom na uvedené, návrh žalobcu na zaplatenie sumy 100 000 € s príslušenstvom aj titulom náhrady škody ako nedôvodný zamietol. Návrh žalobcu na doplnenie dokazovania zamietol, vykonanie navrhnutých dôkazov považoval za nadbytočné a nehospodárne, dôvodiac s poukazom už na jeho skôr vyjadrený záver, že súd v civilnom konaní nemôže ako predbežnú otázku riešiť, či bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, keď žalobca práve takto navrhnutým dokazovaním chcel preukázať naplnenie skutkovej podstaty trestných činov poškodzovania veriteľa a zvýhodňovania veriteľa. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca.

2. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. decembra 2014 sp.zn. 11Co/267/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Skonštatoval, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu a vzhľadom na to, že tento ani v odvolacom konaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, na ktoré bolo potrebné prihliadnuť, poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné pripustiť proti svojmu rozsudku dovolanie v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p., keďže nejde o rozhodnutie, ktorá má po právnej stránke zásadný význam. O trovách odvolacieho konania nerozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 4 O.s.p., pretože súd prvej inštancie o trovách konania nerozhodol z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého

prípustnosť odvodzoval od ustanovenia § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je zmätočné, nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, poukazujúc pritom aj na porušenie ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. Podľa jeho názoru takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (čo zakladá vadu konania podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov. Keďže ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. platí primerane i pre konanie na odvolacom súde, treba rovnako dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré sa v tomto prípade obmedzilo len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie. Namietal, že súd prvej inštancie mu odoprel ako žalobcovi spravodlivosť, neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonával ním navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, zamietol jeho návrh na doplnenie dokazovania, a to výsluch svedka Z. Z. C. a znalecké dokazovanie na platobnú neschopnosť žalovaného 2/, v dôsledku čoho došlo k neúplnému zisteniu skutkového stavu veci (na vykonaní týchto dôkazov zotrval žalobca aj v podanom dovolaní). Napokon namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Poukázal ďalej na nesplnenie podmienok pre vznik povinnosti žalovaného 1/ plniť dlh žalovaného 2/ žalobcovi ako veriteľovi, argumentujúc absenciou jeho výzvy adresovanej žalovanému 2/ na plnenie svojho dlhu v zmysle § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v zmysle dojednania vo Vyhlásení ručiteľa zo dňa 16. februára 2009, odvolávajúc sa pritom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie z 31. mája 2012 sp.zn. 3Obo/43/2012, uznesenie z 18. mája 2000 sp.zn. 4Obo/115/99). Výslovil názor, že otázku spáchania trestného činu v civilnom konaní musí súd riešiť, pokiaľ nie je právoplatný odsudzujúci rozsudok, ktorým je odsúdený uznaný vinným zo spáchania trestného činu, sám. Otázkou spáchania trestného činu musí pri právnom úkone, ktorý je v rozpore s obsahom alebo účelom zákona, riešiť ex offio súd ako predbežnú otázku výlučne pre účely daného civilného konania (uznesenie Mestského súdu v Prahe č.k. 24Co 315/97-82 z 30.12.1997, uznesenie NS ČR sp.zn. 21Cdo 2368/98 z 15.04.1999, rozsudok NS ČR sp.zn. 21Cdo 2537/2010 z 10.03.2011 a uznesenie NS ČR sp.zn. 21Cdo 3423/2011 z 19.03.2013). Okrem iného sa podľa neho súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal s neplatnosťou právneho úkonu podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ale aplikoval § 39 Občianskeho zákonníka tým, že počiatočnú nemožnosť plnenia bez akéhokoľvek dôvodu a bez odôvodnenia prekvalifikoval na neskoršiu nemožnosť. Súdom nižšej inštancie vyčítal, že sa dostatočne nezaoberali otázkou, či došlo alebo nedošlo k zvýhodňovaniu žalovaného 1/ na úkor žalobcu. Žalovaný 2/ vedel alebo musel vedieť, že je v platobnej neschopnosti, a že zaplatením celej kúpnej ceny vo výške 100 000 € žalovanému 1/ nevyhnutne ostanú pohľadávky žalobcu a Z. Z. C. neuhradené. Zaplatením sumy 2x po 50 000 € dňa 13. januára 2010 žalobcovi žalovaný 1/ aktívne prejavil vôľu splniť ešte nevzniknutú povinnosť splniť dlh z ručiteľského záväzku žalobcovi namiesto žalovaného 2/, prejavil tak vôľu vyhnúť sa faktickým dôsledkom svojho záväzku dojednaného vo Vyhlásení ručiteľa zo dňa 16. februára 2009. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vznik bezdôvodného obohatenia žalovaného 1/ na úkor žalovaného 2/ získaného bez právneho dôvodu z neplatného právneho úkonu a z nepoctivých zdrojov; povinnosť žalovaného 1/ zaplatiť sumu 100 000 € žalobcovi vyplýva z Vyhlásenia ručiteľa zo 16. februára 2009 a nie z notárskej zápisnice N40/2009, Nz 4633/2009, NCRIs 4621/2009 zo 16. februára 2009 ako uviedol súd prvej inštancie. Namietal tiež, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil počiatočnú právnu nemožnosť splnenia záväzku žalovaného 1/ žalobcovi, ako aj počiatočnú právnu nemožnosť splnenia regresného záväzku žalovaného 2/ žalovanému 1/, keď posúdil, že nejde o počiatočnú právnu nemožnosť podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ohľadom sekundárneho petitu, dovolávajúc sa neúčinnosťou právneho úkonu, žalobca uviedol, že ak dôjde k uspokojeniu neexistujúceho nesplateného dlhu, ide o ukrátenie veriteľa, ak sa súčasne majetok dlžníka zmenší tak, že z neho nie je možné uspokojiť pohľadávku veriteľa. O ekvivalentný právny úkon v danom prípade by išlo vtedy, keby zaň dostal žalovaný 2/ od žalovaného 1/ skutočne (reálne) protiplnenie, z ktorého by sa mohli uspokojiť vykonateľné pohľadávky veriteľov v rovnakej miere, ako by sa uspokojili zo sumy 100 000 €, ktorá ušla z majetku žalovaného 2/ na základe tohto právneho úkonu. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie

4. Žalobca v podaní z 17. júna 2016 v súvislosti so splnením podmienky v zmysle § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka, poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR 4 Cz 75/67 z 28. júla 1967 (R 2/1968).

5. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutiami súdov nižších stupňov, dovolanie žalobcu považoval za procesne neprípustné, za nezrozumiteľné, s prejednávanou vecou prakticky nesúvisiace a tým ako celok nedôvodné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alternatívne, aby ho ako nedôvodné v celom rozsahu zamietol.

6. Žalovaný 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

9. Žalobca dovolaním napadol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 a 2, 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné. Dovolanie žalobcu teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali meritórny dovolací prieskum.

10. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z týchto väd vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

11. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bola tiež vada konania namietaná žalobcom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

12. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

13. Žalobca videl odňatie možnosti konať pred súdom v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené, nakoľko odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a mal za to, že sa nevysporiadal so všetkými podľa neho podstatnými námietkami.

14. K dovolacej argumentácii žalobcu, ktorá sa týka nedostatočného odôvodnenia napadnutého

rozhodnutia odvolacieho súdu, nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“.

15. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

16. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

17. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

18. V posudzovanom prípade dovolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V súvislosti s dovolacou námietkou žalobcu týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. Na rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno preto nahliadať bez toho, aby zároveň nebol braný do úvahy tiež rozsudok súdu prvej inštancie. Postup odvolacieho súdu, ktorý si osvojí skutkové a právne závery súdu prvej inštancie považujúc ich za vecne správne a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzí len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia umožňovalo ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. Dôsledkom tohto postupu je, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie sa stáva integrálnou súčasťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré tak musí byť z hľadiska naplnenia ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. posudzované v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia dovolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 100 000 € a určenia neúčinnosti právneho úkonu, čo uvádzali žalovaní 1/, 2/, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; dovolací súd zaujal aj závery k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Dovolací súd sa s výhradami žalobcu nestotožnil. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie vykonal

rozsiahle dokazovanie a zaoberal sa všetkými jeho podstatnými argumentmi, ktorými namietal nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie týkajúcich sa uloženia povinnosti žalovanému 1/ ako poddlžníkovi (t.j. dlžníkovi žalovaného 2/) zaplatiť žalobcovi sumu 100 000 € z dôvodu bezdôvodného obohatenia a tiež určenia neúčinnosti právneho úkonu žalovaného 2/, nevykonania navrhovaného dokazovania potrebného na zistenie rozhodných skutočností, nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnej aplikácie ustanovenia Občianskeho zákonníka o neplatnosti právneho úkonu v spojení s ustanovením § 6 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu. Skutočnosť, že dovolateľ má na vec iný právny názor bez ďalšieho nepostačuje na založenie existencie vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladalo. Ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dávalo totiž odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým, či právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci sa účastníkom neodnímala možnosť uplatnenia procesných práv v konaní v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (R 54/2012, R 43/2003). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu (viď uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 212/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého stranami navrhovaného dôkazu nezakladá procesnú vadu majúcu za následok prípustnosť dovolania (viď R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov nie sú v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a mnohé ďalšie). Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

20. Napokon žalobca v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu ale nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

21. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobcu proti rozsudku krajského súdu nebolo podľa § 238 O.s.p. prípustné a neboli zistené ani podmienky prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd preto dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného 1/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). Úspešnému žalovanému 2/ najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu žiadne trovy nevznikli.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.